

Lekcia 3

lernu!

 Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tento projekt je financovaný Európskou komisiou. Táto publikácia odráža názor autora a Európska komisia nenesie žiadnu zodpovednosť za informácie použité v tejto publikácii.

Všetok obsah, pokiaľ nie je výslovne uvedené inak, patrí *lernu.net* a je licencovaný na základe licencie [Creative Commons Attribution - NonCommercial - ShareAlike 4.0 Global](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

<https://lernu.net/instruado?lang=sk>

▼ Gramatika

Príslovky

Príslovky (slová, ktoré popisujú slovesá) sa tvoria pridaním koncovky **-e**:

bele = pekne

forte = silne

Rapida aŭto veturas rapide. = Rýchle auto jazdí rýchlo.

per

Predložka **per** označuje nástroj, ktorým je niečo robené:

per = pomocou, prostredníctvom

Manĝi per kulero. = Ješť lyžicou. (pomocou lyžice)

Ŝi kantis per tre bela voĉo. = Spievala veľmi pekným hlasom.

kun

Predložka **kun** označuje prítomnosť niekoho alebo spoluprácu s niekým.

kun = s

Mi iris kun la amiko. = Išiel som s priateľom.

Mi parolos kun li. = Hovoril som s ním.

post

Predložka **post** znamená "za", tak v časovom ako aj priestorovom význame.

post = po

Mi iras post vi. = Idem za tebou.

poste = potom

Mi venos post tri horoj. = Prídem o 3 tri hodiny.

Li venis post mi. = Prišiel po mne.

malantaŭ

malantaŭ = za

Li venis malantaŭ mi. = Išiel za mnou.

-ul-

Prípona **-ul-** označuje osobu, ktorá má istú kvalitu, odlišenie.

grandulo = veľký človek, velikán

malbonulo = zlý človek, darebák

belulino = kráska

-ej-

Prípona **-ej-** označuje miesto, miestnosť:

lernejo = škola

kuirejo = kuchyňa

laborejo = pracovňa

-ebl-

Prípona **-ebl-** označuje možnosť vyjadrenú koreňom:

manĝebla = jedlý

eble = možno

videbla = viditeľný

malebla = nemožný

komprenoble = pochopiteľne

Rozkazovací spôsob: koncovka U

Rozkazovací spôsob sa v esperante tvorí koncovkou **-u**.

Manĝu! = Jedz!

Iru! = Chod!

Pri rozkazovacom spôsobe môže stáť aj podmet:

Li lernu! = Nech (on) ide!

Ni vidu. = Pozrime!

Pri volitíve veľmi často vynechávame podmet, ak je zámenomvi: **Venu tuj!** = **Vi venu tuj!** Toto vynechanie je možné len v hlavnej vete, nie vo vedľajšej.

▼ Blok 11 (vyučovacie hodiny 21-22)

Ciele

- naučia sa koncovku pre príslovky **-E**
- naučia sa koncovku pre rozkazovací spôsob **-U**
- zopakujú si použitie minulého a budúceho času (koncovky **-IS** a **-OS**)

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvukové nahrávky **1, 2**
- Kópie **M1**
- Kópie **M2**
- Kópie **M3**
- Kópie **M4**
- Kópie **M5**
- Kópie **M6**

Nové slovíčka

longe = dlho

sufiče = dosť, dostatok

paroli = hovoriť

mono = peniaze

antaŭ = pred

kompreni = rozumieť

post = po

dolaro = dolár

poste = potom

riča = bohatý

ĝoje = radostne

afero = vec, záležitosť

tra = cez

aŭ = alebo

strato = ulica

kanti = spievať

varma = teplý

-Ej = prípona označujúca miesto, priestor

tago = deň

-E = koncovka pre príslovky

kafo = káva

kiel = ako

kuko = koláč

-U = koncovka slovies v rozkazovacom spôsobe

Učebný plán

---

20 min Rozdajte text **M1** a vypočujte si nahrávku **1**.

Spoločne ho prečítajte a preložte. Každý žiak prečíta dve vety a opäť ich preloží. Keď prídu na koniec textu, začnú opäť od začiatku, ale už bez prekladania. Učiteľ pomáha len so správnou výslovnosťou a ak treba, s prekladom.

Upozornite žiakov na gramatické javy v tejto lekci: koncovka **-E** a prípony **-EJ-**, **-EBL-**.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

10 min Najskôr vysvetlite novú gramatiku. Koncovka **-E** označuje príslovky. Príslovka bližšie určuje sloveso, kým prídavné meno bližšie určuje podstatné meno. Popíšte použitie koncovky **-U** pre rozkazovací spôsob. Uvedte zopár príkladov na zopakovanie minulého (**-IS**) a budúceho (**-OS**) času.

---

10 min Rozdajte dialóg **M2** a cvičenie **M3**. Predčítajte žiakom dialóg nahlas. Žiaci sledujú dialóg a očísľujú poprehadzované časti tak, aby boli v správnom poradí.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahráť aj ďalšie dvojice.

---

10 min

---

20 min Žiaci si ešte raz prečítajú Dialóg **M2**. Následne dialóg odložia nabok a doplnia **M4** bez pozerania sa do textu. Ich úlohou je doplniť na prázdne miesta chýbajúce slová.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

10 min Pracujte s celou triedou alebo rozdeľte žiakov na skupiny. Žiaci preložia vety z **M5** do svojho jazyka.

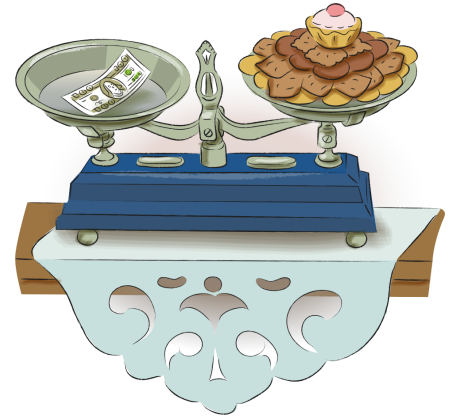

Zadajte žiakom domáce úlohy

En kafejo (1-a parto)

Ana kaj Marko longe parolis antaŭ la lernejo. Poste ili ĝoje iris tra la strato. Estis varma tago. Ili vidis kafejon kaj en ĝi kukojn.

- Ni eniru kaj manĝu - diris Marko.
- Ĉu vi havas sufiĉan monon?
- Kompreneble, mi havas cent dolarojn.
- Ho, vi estas riĉa!

M2 Dialóg

- Julia** Petro, kiel mi kantas?
- Petro** Bele sed forte. Ĉu vi povas malforte?
- Julia** Mi komprenas. Eble mi povos.
- Petro** Ĉu vi ŝatas kukojn kaj kafon?
- Julia** Ho, jes.
- Petro** Venu kun mi al kafejo. Ni sidos kaj parolos pri geamikoj. Mi havas monon por la kukoj kaj kafo. La kafo por mi devas esti varma.

M3 Cvičenie

Vypočujte si nahrávku a očísľujte časti dialógu.

	Petro: Ĉu vi ŝatas kukojn kaj kafon?
	Julia: Mi komprenas. Eble mi povos.
	Julia: Petro, kiel mi kantas?
	Petro: Bele sed forte. Ĉu vi povas malforte?
	Julia: Ho, jes.
	Petro: Venu kun mi al kafejo. Ni sidos kaj parolos pri geamikoj. Mi havas monon por la kukoj kaj kafo. La kafo por mi devas esti varma.

M4 Cvičenie

Doplňte prázdne miesta.

Julia: Petro, kiel mi _____?

Petro: _____ sed forte. Ĉu vi povas _____?

Julia: Mi komprenas. Eble mi povos.

Petro: Ĉu vi ŝatas _____ kaj kafon?

Julia: Ho, jes.

Petro: Venu kun mi al _____. Ni sidos kaj parolos pri geamikoj. Mi havas _____ por la kukoj kaj kafo. La kafo por mi _____ esti varma.

M5 Prekladové cvičenie

Preložte do svojho jazyka.

Mi ŝatas kanti belajn kantojn. Mi lernas multe matematikon, sed ne scias sufiĉe. Ili venis rapide al la lernejo kaj devis lerni longe. Sur la strato mi iris rapide kaj ne parolis multe. Venu rapide al mia hejmo kaj vi povos ĝoje paroli kun mi.

Ne mono sed amo

Ho, kion vi faras? demandas nun Marko.

Mi legas la libron, mi lernas la lingvon.

Ĉu kun mi vi venos al kafo amika?

Vi trinkos la kafon, parolos kun mi.

Mi dankas, ho Marko, mi ŝatas la kafon,

se ĝi estas bona, se ĝi estas varma.

Mi tre ŝatas sidi kun vi en la ĉambro,

sed nun mi ne povas, mi diras al vi.

Melodia: esperantofre.com

M7 Domáca úloha

Napíšte svoj vlastný dialóg.

Naučte sa všetky nové slová až po ďalšiu lekciu.

▼ Blok 12 (vyučovacie hodiny 23-24)

Ciele

- precvičia si gramatiku z lekcie 3
- naučia sa nové slová

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvukové nahrávky 3, 4, 5
- Kópie M8
- Kópie M9
- Kópie M10
- Kópie M11

Nové slovíčka

kelnero = čašník

-EBL = prípona
označujúca možnosť

porti = niešť

-UL = prípona
označujúca osobu

multaj = mnohí

per = pomocou,
prostredníctvom

denove = znovu, opäť

kie = kde

serçi = hľadať

sen = bez

unu = jeden

loko = miesto

rapida = rýchly

alia = iný

dormi = spať

vizaĝo = tvár

vojaĝi = cestovať

fine = konečne, nakoniec

banano = banán

forta = silný

apetito = chuť

voĉo = hlas

gimnazio = gymnázium

okazi = diať sa

saluton = ahoj (len pri
stretnutí)

scii = vedieť

restoracio = reštaurácia

cent = sto

Učebný plán

---

5 min Spoločne si zaspievajte pesničku **M6**.

---

15 min Rozdajte text **M8** a vypočujte si nahrávku **3**.

Spoločne ho prečítajte a preložte. Každý žiak prečíta dve vety a opäť ich preloží. Keď prídu na koniec textu, začnú opäť od začiatku, ale už bez prekladania. Učiteľ pomáha len so správnou výslovnosťou a ak treba, s prekladom.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

10 min Prestávka

---

10 min Rozdajte cvičenie **M9**. Žiaci si prečítajú vety a rozhodnú, ktoré z nich sú pravdivé a ktoré nie.

---

5 min Spoločne si zaspievajte pesničku **M6**.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

20 min Rozdajte cvičenie **M10**. Následne žiakom predčítajte dialóg **M11**. Žiaci sledujú text a doplnia chýbajúce slová v **M10**.

Rozdajte dialóg **M11**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahráť aj ďalšie dvojice.

Zadajte žiakom domáce úlohy

En kafejo (2-a parto)

La kelnero alportis multajn kukojn. Ili manĝis kaj post la manĝo la kelnero denove venis.

Marko serĉis en unu loko ... serĉis en alia ... Lia vizaĝo estis malĝoja.
Fine li diris per malforta voĉo:

– Mi ne havas monon.

Kio okazis poste? Ĉu vi scias?

M9 Cvičenie

Sú tieto vety pravdivé (+) alebo nepravdivé (-)? Opravte nepravdivé vety.

Ana kaj Marko longe parolis antaŭ
la kafejo.

Estis varma tago.

En la kafejo ili vidis kukojn.

Ni eniru kaj trinku – diris Marko.

Mi havas cent dolarojn – diris Ana.

La kelnero manĝis multajn kukojn.

Marko serĉis la monon.

Li ne havas sufiĉan monon.

M10 Cvičenie

Vypočujte si nahrávku a doplňte prázdne miesta.

A: Saluton, mi estas _____. Kiu vi estas?

B: Saluton, mi estas _____. Ĉu vi vojaĝis _____?

A: Tre bone.

B: Kiel _____ vi vojaĝis de Maribor al ni?

A: Tre longe. Nun mi ŝatas manĝi.

B: Ni havos manĝon en restoracio. Ĉu vi _____ manĝi bananojn?

A: Jes. Kion ni faros poste?

B: Ni iros al _____ geamikoj dormi en iliaj hejmoj.

A: Ĉe kiu amiko mi dormos?

B: Mi vidos sur la _____. Ĉe Linda.

A: Ĉu ŝi havas gefratojn?

B: Jes. Ŝi _____ fraton Leon.

A: Kia li estas kaj kion li faras?

B: Li _____ gimnaziulo.

A: Bone, ankaŭ mi estas. Ni bone _____.

B: Bonan apetiton. Nun mi devas iri. Saluton.

A: _____.

M11 Dialóg

- A** Saluton, mi estas Ana. Kiu vi estas?
- B** Saluton, mi estas Petro. Ĉu vi vojaĝis bone?
- A** Tre bone.
- B** Kiel longe vi vojaĝis de Maribor al ni?
- A** Tre longe. Nun mi ŝatas manĝi.
- B** Ni havos manĝon en restoracio. Ĉu vi ŝatas manĝi bananojn?
- A** Jes. Kion ni faros poste?
- B** Ni iros al novaj geamikoj dormi en iliaj hejmoj.
- A** Ĉe kiu amiko mi dormos?
- B** Mi vidos sur la papero. Ĉe Linda.
- A** Ĉu ŝi havas gefratojn?
- B** Jes. Ŝi havas fraton Leon.
- A** Kia li estas kaj kion li faras?
- B** Li lernas en gimnazio.
- A** Bone, ankaŭ mi. Ni bone amikos.
- B** Bonan apetiton. Nun mi devas iri. Saluton.
- A** Saluton.

M12 Domáca úloha

Preložte Text 7 a naučte sa naspamäť nové slovíčka.

Napište krátky dialóg pomocou slov, ktoré už poznáte.

▼ Blok 13 (vyučovacie hodiny 25-26)

Ciele

- naučia sa používať predložky **per** a **kun**
- spoznajú novú príponu **-EBL-**

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvukové nahrávky **6, 7**
- Kópie **M6**
- Kópie **M13**
- Kópie **M14**
- Kópie **M15**
- Kópie **M16**

Nové slovíčka

kie = kde

---

interreto = internet

---

lecciono = lekcia

interese = zaujímavo

---

biciklo = bicykel

---

moderna = moderný

Učebný plán

---

20 min Rozdajte dialóg **M13**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

10 min Vysvetlite novú gramatiku. Predložky **PER** a **KUN** sa do mnohých jazykov prekladajú rovnako a nie je ľahké odlíšiť, kedy sa ktorá používa.

---

5 min Rozdajte cvičenie **M14**. Žiaci dajú slová do správneho poradia a tvoria vety.

---

5 min Rozdajte cvičenie **M15**. Žiaci preložia vety buď samostatne, alebo vo dvojiciach.

---

10 min Prestávka

---

20 min Žiaci si prečítajú krátky skeč z predchádzajúcich lekcií. Rozdeľte žiakov do trojíc. Každá trojica prečíta a preloží Skeč **M16**.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

5 min Spoločne si zaspievajte pesničku **M6**.

Zadajte žiakom domáce úlohy

M13 Dialóg

Ivo Kie vi vidis facilan lingvolecionon? Mi volas lerni rapide.

Maria En la lernolibro kiun eldonis Inter-kulturo.

Ivo Ĉu estas kompreneblaj demandoj?

Maria Ankaŭ respondoj estas kompreneblaj kaj paroleblaj.

Ivo Kiel geinstruistoj instruas?

Maria Ili instruas sen libroj sed per interretaj lecionoj.

Ivo Interese. Modernaj metodoj. Mi ŝatas kaj mi lernas per via metodo.

Maria En la kurso oni ankaŭ kantas kaj ĝoje lernas vortojn.

Ivo Mi iras enskribi min al la kurso.

M14 Cvičenie

Dajte slová do správneho poradia a tvorte otázky.

---

1 – demandoj / estas / ĉu / kompreneblaj ?

---

2 – instruas / geinstruistoj / kiel ?

---

3 – vidis / lecionon / kie / vi / facilan ?

M15 Prekladové cvičenie

Mi lernas per lernolibro, li lernas per interreto. Ŝi iras per biciklo kun amikino. Li iras per amikino kun biciklo.
Kun kiu vi amikas? Per kio vi muzikas? Kun kiu vi kantas?

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)

Mangû!

Infano Mi ne volas!

Patrino Mangû! Estu bona! Mangû!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona. Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

M17 Domáca úloha

Naučte sa naspamäť nové slovíčka. Prezrite si opäť slovíčka z lekcí **1** a **2**.

Vytvorte vety na počítači. Utvorte každý deň 5 viet; preložte ich a ak majú zmysel, zapíšte si ich.

▼ Blok 14 (vyučovacie hodiny 27-28)

Ciele

- spoznajú prípony **-EJ-** a **-UL-**
- zopakujú si príponu **-EBL-**

Vyučovacie pomôcky

- počítač na prehratie zvukovej nahrávky

Príprava

- Zvuková nahrávka **8**
- Kópie **M18**
- Kópie **M19**
- Kópie **M20**
- Farebné kartičky so slovami **M21**
- Kópie **M22**

Učebný plán

---

20 min Rozdajte cvičenie **M18**. Žiaci dopĺňajú vety počas toho, ako čítate dialóg **M19**.

Rozdajte dialóg **M19**.

Rozdeľte žiakov do dvojíc a požiadajte ich, aby si prečítali dialóg a preložili ho. Jedna dvojica prečíta dialóg nahlas a preloží ho riadok po riadku. Ak treba, učiteľ pomôže s prekladom. Následne táto dvojica zahrá dialóg bez prekladania. Ak ostane čas, dialóg môžu zahrať aj ďalšie dvojice.

---

5 min Oddychová nejazyková hra

---

5 min Vysvetlite použitie prípon **-UL-** a **-EJ-**.

---

10 min Prestávka

---

20 min Rozdajte cvičenie **M20**. Opätovne vysvetlite význam prípon **-EJ-**, **-UJ-** a **-EBL-**.

Rozdajte kartičky **M21**. Žiaci tvoria dvojice a dopĺňajú do slov prípony.

Príklady:

- -EJ: **lernejo**, **sidejo**, **parolejo**, **kantejo**, **laborejo**, **kuirejo**
  - -EBL: **videbla**, **komprenеbla**, **portеbla**, **serĉеbla**, **havebla**, **videbla**
  - -UL: **grandulo**, **malbelulino**, **malriĉulo**, **belulino**
-

5 min Oddychová nejazyková hra

---

10 min Rozdajte cvičenie **M22**. Žiaci vyriešia úlohu.

---

10 min Spoločne si zaspievajte zopár pesničiek.

Zadajte žiakom domáce úlohy

M18 Cvičenie

Doplňte slová jedným z nasledovných slov: Bone, Hejmo, Jes, portas, tablon, libro, povas, librojn

Petro: Kion vi _____?

Ana: Mi portas librojn. Mi ŝatas legi _____.

Petro: Ĉu vi _____ doni al mi libron por legi?

Ana: _____. Kie vi legos ĝin?

Petro: En mia _____. Tie mi havas grandan _____, seĝon kaj lampon.

Ana: Unu _____ ne estas legebla.

Petro: _____. Ĝin mi ne legos.

M19 Dialóg

Petro Kion vi portas?

Ana Mi portas librojn. Mi ŝatas legi librojn.

Petro Ĉu vi povas doni al mi libron por legi?

Ana Jes. Kie vi legos ĝin?

Petro En mia hejmo. Tie mi havas grandan tablon, kaj seĝon.

Ana Unu libro ne estas legebla.

Petro Bone. Ĝin mi ne legos.

ej

ul

ebl

a

o

ino

lern

sid

parol

kuir

labor

kant

vid

malriĉ

port

sercê

hav

vid

grand

malbel

belul

kompren

M22 Cvičenie

Doplňte vety.

e.g. Marko ne havas sufiĉan monon.

Mi trinkas _____.

Ni vidis _____.

Lia frato kantos _____.

Ana manĝas _____.

Lernanto komprenas _____.

M23 Domáca úloha

Naučte sa naspamäť všetky slovíčka z lekcie **3**.

Znovu si prezrite slovíčka z lekcí **1, 2 a 3**.

Napište 5 viet s koncovkami **-ej-**, **-uj-** a **-ebl-**.